

Taalscreening voor volwassen NT2- sprekers

Handleiding

Opleiding Logopedie
Hogeschool Utrecht, juli 2011

© Utrecht, 2011

De auteurs verklaren het volledige auteursrecht op hun werk te bezitten. Zij vrijwaren de opleiding logopedie van de Hogeschool Utrecht voor alle vorderingen van derden betreffende de inhoud en vorm van de producten. Vermenigvuldiging en verspreiding van het product, is zonder toestemming van de afdeling logopedie, projectbegeleiders en auteurs in gezamenlijk overleg, niet toegestaan. De auteurs zullen bij een eventuele publicatie, gebaseerd op het product, de afdeling logopedie slechts vermelden na verleende toestemming.

Voorwoord

Voor u ligt de handleiding van de 'Taalscreening voor volwassen NT2- sprekers'.

In april 2010 werd door Gerda Bruinsma, docent taalontwikkelingsstoornissen van de opleiding Logopedie, een eerste poging gedaan tot het opzetten van een taalscreeningsinstrument voor NT2-sprekers. Deze was gebaseerd op de Talige Startcompetenties voor het Hoger Onderwijs (Bonset & De Vries, 2009). Gerda Bruinsma stelde ons de vraag om het prototype van de taalscreening voor volwassen NT2-sprekers te normeren.

Door bij Nederlandse hbo- studenten van de Hogeschool Utrecht de taalscreening af te nemen, hebben wij voldoende gegevens verzameld voor het vaststellen van de norm van de taalscreening. We hebben op deze manier het gemiddelde taalniveau van de Nederlandse hbo-student op de HU getoetst.

Bij deze willen wij de studenten bedanken voor hun bereidwilligheid om aan dit project mee te werken. Dit geldt ook voor de opleidingsmanagers die ons hebben geholpen met de werving van studenten.

Daarnaast willen wij onze opdrachtgever en tevens inhoudelijk beoordelaar Gerda Bruinsma hartelijk bedanken voor haar adviezen en feedback tijdens de afstudeerperiode. Ook willen wij onze projectbegeleider Leonoor Oonk bedanken voor de ondersteuning.

Utrecht, juli 2011

Donna Antersijn
Benthe van Dommelen
Martine Geluk
Evalynn van Stokkom

Inhoudsopgave

1. Inleiding	pag. 5
1.1. Doelstelling	pag. 5
1.2. Eisen aan de testleider	pag. 5
1.3. Screeningsmateriaal	pag. 6
2. Instructie	pag. 7
3. Uitwerking en scoring	pag. 9
4. Normeringsonderzoek	pag.12
Literatuurlijst	pag.14
Bijlagen	
1. Overzicht proefpersonen taalscreening	pag. 15
2. Normtabellen	pag. 17

1. Inleiding

De taalscreening voor volwassen NT2-sprekers is een instrument dat de spreek- en schrijfvaardigheden in kaart brengt. De taalscreening is gericht op de doelgroep meertalige hbo-studenten.

De taalscreening is genormeerd met behulp van 53 Nederlandstalige hbo-studenten en omvat een anamnese en talige onderzoeksonderdelen. Deze laatste worden onderverdeeld in de Peabody Picture Vocabulary test III-NL, spontane taal, vragenlijst 'talig functioneren' en de schrijfvaardigheid.

In deze handleiding is de wijze van afname, scoring en interpretatie uitgebreid beschreven. Daarnaast is er een instructie-DVD voorin de handleiding bijgevoegd die als goede visuele ondersteuning kan dienen.

1.1 Doelstelling

De taalscreening voor volwassen NT2-sprekers heeft als doel; het vroegtijdig signaleren en het in beeld brengen van taalproblemen in het Nederlands, met als doel bij studenten vast te kunnen stellen of het taalniveau voldoende is om deel te nemen aan het hbo.

Daarnaast kan de taalscreening in een vrijgevestigde praktijk een goede bijdrage leveren aan onderzoek en behandeling van taalproblemen van volwassen NT2 sprekers.

Het is noodzakelijk dat de onderzoeker het doel van de screening goed voor ogen heeft. De screening kan in het geval van een student namelijk bepalend zijn voor het studieverloop en eventuele plaatsing in bepaalde programma's of opleidingen.

1.2 Eisen aan de testleider

De taalscreening kan worden afgenomen door linguïsten, logopedisten en logopediestudenten onder begeleiding. Voor de onderzoeker die de taalscreening afneemt is het niet noodzakelijk om een training te volgen om de taalscreening voor NT2-sprekers af te kunnen nemen. Wel moet de onderzoeker voldoende achtergrondkennis bezitten van de taalaspecten die in de taalscreening naar voren komen. Voordat de test in een echte situatie wordt afgenomen, is het noodzakelijk om deze handleiding grondig te bestuderen. Een goede ondersteuning bij de voorbereiding is het bekijken van de instructie-DVD die voorin de handleiding terug te vinden is.

Bij de afname van de screening dient de onderzoeker met de volgende algemene zaken rekening te houden:

- Zorg voor een rustige omgeving
- Stel de proefpersoon op zijn gemak door een goede inleiding op de screening te geven
- Leg duidelijk uit wat er van de proefpersoon verwacht wordt
- Gebruik de vermelde instructie op het scoreformulier, voor een betrouwbare afname
- Hanteer een rustig spreektempo en duidelijke articulatie

Omdat de taalscreening gericht is op het onderzoeken van taal bij NT2-sprekers, is het van belang dat de onderzoeker begrip toont voor de mogelijke cultuurverschillen tussen de onderzoeker en de proefpersoon. Meertalige studenten kunnen andere toets- en werkvormen gewend zijn dan de onderzoeker. Ook opvattingen over presentie, op tijd zijn of de waarde van diploma's kunnen per cultuur verschillen (Baalen e.a. 2002).

Daarnaast is het noodzakelijk dat het taalgebruik aangepast wordt aan het niveau van de NT2-spreker. Dit is met name van belang bij het afnemen van de anamnese. Hier wordt vaak de meeste informatie verschaft over de achtergrond van de taalproblematiek. Wanneer een NT2-spreker de vragen die de onderzoeker stelt niet goed begrijpt kan hij mogelijk verkeerde of onvolledige informatie geven. Dit

zelfde geldt voor een geschreven instructie. Dit moet op een heldere en duidelijke manier geformuleerd zijn.

Bovenstaande vaardigheden zijn noodzakelijk om de screening goed te laten verlopen. Voor beide partijen zal dit resulteren in een prettige samenwerking en een correcte afname van het onderzoek.

1.3 Screeningsmateriaal

De taalscreening bestaat uit het scoreformulier, de Peabody Picture Vocabulary Test- III- NL en de handleiding waarin de normtabellen zijn opgenomen.

1.3.1 Scoreformulier

Het voorblad van het scoreformulier omvat de persoonlijke gegevens van de cliënt, de benodigheden voor de afname en de anamese gegevens.

De volgende onderdelen komen achtereenvolgens aan bod: de Peabody Picture Vocabulary Test-III-NL om de passieve woordenschat te meten. Een korte analyse van de spontane taal, waarbij de morfosyntaxis, het lexicon, de semantiek en de pragmatiek beoordeeld worden en de vragenlijst naar het talig functioneren van de cliënt. Als facultatief onderdeel is een checklist toegevoegd voor het beoordelen van de geschreven tekst van een cliënt. Veel onderdelen uit het de taalscreening zijn gebaseerd op de Talige startcompetenties Hoger Onderwijs (Bonset & De Vries, 2009).

1.3.2 Peabody Picture Vocabulary Test- III- NL

Een onderdeel van de taalscreening is de afname van de Peabody Picture Vocabulary Test. Deze test bevat een testmap, het scoreformulier en de handleiding waarin de normen zijn opgenomen. Voor een juiste afname en interpretatie verwijzen wij naar de handleiding van de Peabody Picture Vocabulary Test.

1.3.3 Handleiding

De handleiding van de taalscreening bevat een inleiding (hoofdstuk1), instructie voor afname (hoofdstuk 2), uitwerking en scoring (hoofdstuk 3) en het normeringsonderzoek (hoofdstuk 4). In de bijlage is een overzicht van de proefpersonen van de taalscreening opgenomen (bijlage 1) en een overzicht van de normtabellen (bijlage 2).

2. Instructie

In dit hoofdstuk komt de instructie per onderdeel van de taalscreening aan bod.

Voor alle onderdelen geldt dat deze niet tijdsgebonden zijn. De cliënt krijgt dus ruim de tijd om een respons te geven. Echter alleen bij het onderdeel spontane taal wordt van de cliënt verwacht dat hij/zij minimaal 5 minuten spontaan kan vertellen.

Onderzoek wijst uit dat de taalscreening gemiddeld 50 minuten in beslag neemt. De uitwerkingstijd bedraagt gemiddeld 80 minuten.

Om een aanvullend beeld te krijgen van de gehele afname en instructie, verwijzen we naar de bijbehorende DVD 'Instructie- DVD Taalscreening'.

2.1 Anamnese gegevens

Bij de anamnesegegevens wordt een inventarisatie gedaan naar de talige achtergrond van de cliënt. De anamnesevragen staan vermeld op het scoreformulier. De vragen dienen op de vermelde wijze gesteld te worden.

2.2 Peabody Picture Vocabulary Test-III-NL

Bij de Peabody Picture Vocabulary Test wordt de passieve woordenschat getest aan de hand van een testmap met plaatjes. De onderzoeker kiest de instapset die passend is bij de leeftijd van de cliënt en neemt vervolgens de test af. In de handleiding van de Peabody Picture Vocabulary Test staat beschreven hoe de test in zijn werk gaat.

Instructie: U ziet steeds vier plaatjes. Ik noem een woord en u mag het juiste plaatje aanwijzen.

2.3 Spontane taal

Het onderdeel spontane taal van de taalscreening bestaat uit een korte analyse van de spontane taal, waarbij de morfosyntaxis, het lexicon, de semantiek en de pragmatiek beoordeeld worden.

Dit wordt gedaan aan de hand van een opname van de spontane taal. Vraag de cliënt daarom 5 minuten iets te vertellen over een onderwerp dat gerelateerd is aan zijn studie. Maak hiervan een opname.

Gebruik goede opname apparatuur. Laat de cliënt het woord voeren en onderbreek hem alleen bij onduidelijkheden.

Instructie: U mag zo beginnen met vertellen. Ik maak hier een opname van en geef aan wanneer u mag stoppen met vertellen. Ik zal u zo veel mogelijk zelf aan het woord laten en u niet onderbreken.

2.4. Vragenlijst talig functioneren

De vragenlijst talig functioneren moet door de cliënt zelf ingevuld worden. Bij tijdgebrek kan de lijst meegegeven worden, zodat de cliënt het thuis in kan vullen en mee kan nemen naar de volgende sessie. Onderstaande instructie staat op het scoreformulier en kan zo nodig nog mondeling worden toegelicht.

Instructie: Bepaal in hoeverre u het eens bent met de uitspraken. Alle uitspraken hebben betrekking op situaties waarin het Nederlands de geschreven of gesproken taal is.

Zet een cirkel om het cijfer dat van toepassing is.

1 = erg oneens

2 = oneens

3 = neutraal

4 = *mee eens*

5 = *helemaal mee eens*

2.5 Schrijfvaardigheid

Het onderdeel schrijfvaardigheid dient alleen af te worden genomen bij voldoende tijd.

Vraag de cliënt vooraf een Nederlandse tekst mee te nemen die hij zelf in het kader van zijn studie of werk heeft geschreven. Eén A4 is voldoende. Informeer vooraf waarvoor de tekst geschreven is en of het al nagekeken is.

Instructie: Neem een Nederlandse tekst mee die u zelf heeft geschreven in het kader van uw studie of werk. Eén A4 is voldoende.

3. Uitwerking en scoring

De uitwerking en scoring van de screeningsonderdelen worden in dit hoofdstuk nader toegelicht. Het eerste onderdeel, de anamnese, bevat geen uitwerking en scoring en wordt hier dus ook niet nader genoemd. Uiteraard is de anamnese van wezenlijk belang en functioneert als een additie bij het interpreteren van de andere onderdelen.

Bij het onderdeel spontane taal is ter verduidelijking een scoringsvoorbeeld toegevoegd.

3.1 Peabody Picture Vocabulary Test-III-NL

Uitwerking

Bereken de Ruwe score, het Woordbegripsquotiënt (WBQ) en het Percentiel volgens de handleiding van de Peabody Picture Vocabulary Test.

Scoring

Noteer de Ruwe score, het WBQ en het Percentiel op het scoreformulier van de taalscreening en beoordeel aan de hand van de normtabellen (bijlage 2) van de taalscreening het resultaat. Noteer de resultaten in het score overzicht, achter op het scoreformulier.

3.2 Spontane taal

Uitwerking en scoring

Transcriptie:

- Beluister de gemaakte opname van de spontane taal en schrijf minstens 20 opeenvolgende uitingen van de cliënt uit. De stippellijnen op het scoreformulier dienen voor de transcriptie. Echter kan er ook gekozen worden voor een digitale transcriptie.

Morfosyntaxis:

- Beoordeel de *complexiteit* van de 20 uitingen. Voor het analyseren van neven- en onderschikkende zinnen verwijzen we naar het uitwerkingsvoorbeeld zoals op pagina 10 staat beschreven. Ook verwijzen we naar de STAP handleiding (van den Dungen, 1999), waarin specifiek wordt beschreven wat een basisuiting inhoudt en wanneer een uiting een neven- of onderschikking is.
- Beoordeel vervolgens de uitingen op *ongrammaticaliteit* en vul het schema in. Vermeld het uittingsnummer en het aantal van de fouten. In het schema is te zien wat er onder lichte- en ernstige fouten wordt verstaan. Fouten die in beide kolommen niet thuishoren kunnen in de kolom 'overige fouten' worden geplaatst. Soms kunnen er in één uiting meerdere fouten zitten. Schrijf het nummer van de uiting dan ook op meerdere plaatsen op.

Lexicon/semantiek en pragmatiek:

- Dit onderdeel bevat stellingen met betrekking tot de lexicon/semantiek en pragmatiek van het spontane taalgebruik. Beoordeel de opname en transcriptie naar deze taalaspecten en ken de uitspraken met een *voldoende*, *matig* of *onvoldoende* toe. Tel vervolgens de totaalscores op.

Ter verduidelijking is hieronder een voorbeeld gegeven van de uitwerking en scoring van de complexiteit en ongrammaticaliteit van de morfosyntaxis.

Uitwerkingsvoorbeeld spontane taal – Morfosyntaxis	
1. Ik <u>heb</u> voor die studie gekozen/	Hoofdzin
2. omdat (ik) de PABO <u>leek</u> me leuk om te doen/	Bijzin: Onderschikking (verkeerde woordvolgorde) *omdat de pabo mij leuk <u>leek</u> om te doen/
3. Maar ik <u>dacht</u> dat ik wel meer zou kunnen/	Nieuwe uiting, hoofdzin
4. en (dat ja) dat <u>kan</u> ik ook gewoon/	Nieuwe uiting, Nevenschikking
5. en hier <u>kan</u> je ook veel meer mee/	Nieuwe uiting, Nevenschikking
6. (Je hoeft niet perse) ik <u>wil</u> wel voor de klas/	Nieuwe uiting, Hoofdzin: Nevenschikking
7. maar je <u>kan</u> er ook nog veel meer dingen mee/	Nieuwe uiting, Hoofdzin: Nevenschikking
8. en ook binnen de school <u>kan</u> je een grotere rol innemen/	Nieuwe uiting, Hoofdzin, Nevenschikking
9. en daarom <u>heb</u> ik ervoor gekozen/	Nieuwe uiting, Hoofdzin: Nevenschikking
10. (ik leer met deze) ik <u>heb</u> nu een vak filosofische reflectie/	Nieuwe uiting, Hoofdzin
...	

Toelichting	
In het voorbeeld hierboven telt men 10 basisuitingen.	
Uiting 1 (hoofdzin) en uiting 2 (bijzin) worden gekoppeld door het onderschikkende voegwoord /omdat/ en vormen samen één onderschikking.	
Uitingsnummer 2 bevat qua <i>ongrammaticaliteit</i> een <u>foutieve woordvolgorde</u> in de zin.	
Uiting 3 (hoofdzin) volgt na een onderschikking en vormt hierdoor een nieuwe uiting. Uitingen 4 (hoofdzin) en 5 (hoofdzin) bevatten het nevenschikkende voegwoord /en/ en vormen twee op elkaar volgende nevenschikkingen.	
Uiting 6 (hoofdzin) vormt een nevenschikking, waarbij qua <i>ongrammaticaliteit</i> het nevenschikkende voegwoord /en/ <u>ontbreekt</u> .	
Uitingen 7, 8 en 9 (hoofdzinnen) bevatten allemaal nevenschikkende voegwoorden en worden allen gezien als nevenschikkende zinnen.	
Uiting 10 is een hoofdzin en vormt een nieuwe uiting.	

Scoringsvoorbeeld spontane taal- morfosyntaxis

Naar aanleiding van de bovengenoemde uitwerking, worden de schema's als volgt ingevuld:

Complexiteit:

Complexiteit	Uitingsnummer	Aantal
Nevenschikkende zinnen	4-5-6-7-8-9	6
Onderschikkende zinnen	1+2	1

In totaal telt de transcriptie 6 nevenschikkende zinnen en 1 onderschikkende zin.

Ongrammaticaliteit:

Ernstige fouten	Uitingsnummer	Aantal
foutieve woordvolgorde in de zin:	2	1
weglaten van woorden of zinsdelen:	6	1

In totaal telt de transcriptie 2 ernstige fouten.

Noteer alle resultaten in het score overzicht, achter op het scoreformulier. Beoordeel aan de hand van de normtabellen (bijlage 2) de resultaten.

3.3 Vragenlijst talig functioneren

Scoring

Tel de totaalscores van tekstbegrip, lexicon/semantiek en pragmatiek op. Noteer de resultaten in het score overzicht, achter op het scoreformulier. Beoordeel aan de hand van de norm (bijlage 2) de resultaten.

3.4 Schrijfvaardigheid

Uitwerking en scoring

Geschreven taal

Beoordeel de tekst op de punten uit de 'Checklist geschreven taal Nederlands'.

Bereken de totaalscore (stelling 1 t/m 7). Uitspraak 7 betreft de *grammaticaliteit*. Noteer in het bijbehorende schema het aantal fouten en de vorm in de grammatica. Wanneer er meer dan 4 fouten worden gemaakt, scoort de cliënt bij uitspraak 7 'onvoldoende'. Heeft men 2 of 3 fouten dan scoort de cliënt 'matig'. Bij 0 tot 2 fouten scoort de cliënt 'voldoende'.

Noteer de resultaten in het score overzicht, achter op het scoreformulier. Beoordeel aan de hand van de norm (bijlage 2) de resultaten.

Spellingsfouten

Noteer in het schema van vraag 8 de vorm en het aantal spellingsfouten. Noteer de resultaten in het score overzicht, achterop het scoreformulier. Beoordeel aan de hand van de normtabellen (bijlage 2) de resultaten.

Interpunctiefouten

Noteer in het schema van vraag 8 de vorm en het aantal interpunctiefouten. Noteer de resultaten in het score overzicht, achterop het scoreformulier. Beoordeel aan de hand van de normtabellen (bijlage 2) de resultaten.

4. Normeringsonderzoek

Voor de samenstelling van de nomeringsgroep is er een selecte steekproef gehouden met 53 proefpersonen. De proefpersonen waren Nederlandstalige hbo- studenten aan de Hogeschool Utrecht. Bij de selectie van de proefpersonen is geprobeerd een zo groot mogelijke spreiding te handhaven door van elke faculteit maximaal 11 studenten te selecteren. In bijlage 1 is een overzicht weergegeven van de proefpersonen die deel hebben genomen aan het normeringsonderzoek.

We hebben vastgesteld dat de normering met 53 proefpersonen bepaald kan worden, doordat er 'gemiddelde' hbo studenten zijn geselecteerd. De selectie is tot stand gekomen door middel van inclusie- en exclusiecriteria. De inclusiecriteria waren: hbo- student aan de Hogeschool Utrecht en Nederlands als moedertaal. De exclusiecriteria waren: taal/spraakproblemen, dyslexie, spellingsproblemen en studievertraging (≥ 2 jaar).

De werving van proefpersonen heeft op twee manieren plaatsgevonden. Allereerst via een wervingsmail naar de coördinatoren van de opleidingen, met de vraag of zij deze wilden verspreiden onder de studenten binnen hun opleiding. Daarnaast hebben wij een bezoek gebracht aan de faculteiten om studenten persoonlijk te benaderen. De combinatie van deze twee methoden bleek het meest effectief om proefpersonen ($n=53$) te werven.

Na de werving van proefpersonen heeft elke onderzoeker 13 proefpersonen gescreend. De eenduidigheid in de afname van de screening en data-analyse is gewaarborgd door overleg en samenwerking tussen de onderzoekers.

Het uitwerken van de screeningsresultaten werd in groepsverband gedaan. Iedere onderzoeker interpreteerde de spontane en schriftelijke taal van zijn eigen proefpersoon. Bij twijfel over de interpretatie en verwerking vond er overleg plaats.

De scores van de screeningsonderdelen zijn in kaart gebracht en verwerkt tot grafieken en tabellen met behulp van 'Statistical Package for the Social Sciences' (SPSS). Het gemiddelde, de standaarddeviatie en de spreiding (minimum/maximum) zijn berekend bij de volgende onderdelen van de taalscreening: Peabody Vocabulary Test- III-NL, onderdelen van spontane taal, vragenlijst talig functioneren en schrijfvaardigheid.

De onderdelen van de screening zijn als volgt verwerkt tot resultaten:

- Persoonsgegevens

De persoonsgegevens omvatten de onderdelen: leeftijd, geslacht, faculteiten en studiejaar. Van de in totaal 53 proefpersonen zijn de gemiddelde waardes en de minimum/maximum scores berekend. Dit alles is verwerkt in het statistische programma SPSS. Ter ondersteuning zijn de resultaten grafisch weergegeven, waarbij er gebruik is gemaakt van zowel SPSS als Word Charts.

Word Charts is ter aanvulling gebruikt omdat dit programma vele mogelijkheden biedt.

- Peabody Picture Vocabulary Test- III-NL

De norm voor het onderdeel woordenschat is vastgesteld door gebruik te maken van het woordbegripsquotiënt (WBQ). Als alternatief had de norm ook gesteld kunnen worden met behulp van percentielscores. Echter hebben wij gekozen voor het WBQ, omdat we met de opdrachtgever overeen zijn gekomen om deze waarde te gebruiken voor de norm. De uiteindelijke norm is gesteld door het gemiddelde, de minimumscore en maximumscore te berekenen in SPSS en te koppelen aan de eveneens berekende standaarddeviatie. Het resultaat is ter ondersteuning grafisch weergegeven in een boxplot.

- Spontane taal

De spontane taal bestaat uit de onderdelen: morfosyntaxis (ernstige fouten, lichte fouten, nevenschikkende zinnen, onderschikkende zinnen), lexicon/semantiek en pragmatiek.

Het onderdeel morfosyntaxis is genormeerd door het gemiddelde en de standaarddeviatie te berekenen met behulp van SPSS.

Bij de onderdelen lexicon/semantiek en pragmatiek hebben wij eveneens het gemiddelde en de standaarddeviatie berekend. De stellingen werden beoordeeld aan de hand van een drie- puntschaal (3.voldoende, 2. matig, 1.onvoldoende. De totale score gaf echter de gewenste informatie die aan de hand van de stellingen verkregen kon worden. De resultaten zijn weergegeven in een staafdiagram.

- Vragenlijst talig functioneren

De data van dit onderdeel konden niet statistisch verwerkt worden. Dit werd veroorzaakt doordat de uitspraken subjectief en persoonsgebonden waren. Daarnaast moesten deze uitspraken op een 5-puntschaal gescoord worden. (1. Erg oneens; 2. Oneens; 3. Neutraal; 4. Mee eens; 5. Helemaal mee eens). De norm die wij voor dit onderdeel gesteld hebben is gebaseerd op de Talige Startcompetenties (Bonset & de Vries, 2009).

- Schrijfvaardigheid

De schriftelijke taal werd geanalyseerd op basis van een beoordelingschaal. Deze bestaat uit een 3-puntschaal (1. Onvoldoende; 2. Matig; 3. Voldoende). Net als bij de vragenlijst talig functioneren kunnen wij bij dit onderdeel geen norm stellen op basis van de totaalscore. Dit was niet mogelijk omdat de totaalscore geen inhoudelijk beeld geeft van de schriftelijke taal in het algemeen. De norm is gesteld op basis van de Talige Startcompetenties (Bonset & de Vries, 2009).

Screeningsonderdeel	Subonderdelen	Verwerking
Persoonsgegevens	1. Leeftijd 2. Geslacht 3. Faculteiten 4. Studiejaar	- Beschrijving van de resultaten - SPSS: tabel/grafiek
Peabody Vocabulary Test- III-NL	5. Woordenschat	- Beschrijving van de resultaten - SPSS: tabel/grafiek
Spontane taal	6. Ernstige fouten 7. Lichte fouten 8. Nevenschikkende zinnen 9. Onderschikkende zinnen 10. Lexicon/semantiek/ Pragmatiek	- Beschrijving van de resultaten. - SPSS: tabel/grafiek: • Transcriptie Spontane taal. • Foutenanalyse: som van aantal fouten. • Norm op basis van 5-puntschaal.
Vragenlijst talig functioneren	11. Tekstbegrip 12. Lexicon/semantiek 13. Pragmatiek	- Beschrijving van de resultaten - SPSS: tabel/grafiek
Schrijfvaardigheid	14. Geschreven taal 15. Spellingfouten 16. Interpunctiefouten 17. Grammaticale fouten	- Beschrijving van de resultaten - SPSS: tabel/grafiek: • Totaalscore tot en met vraag 7. • Vraag 8: aantal spellingfouten, aantal interpunctiefouten opgeteld en het totaal aantal grammaticale fouten.

Tabel 1. Overzicht resultaatverwerking per screeningsonderdeel

Literatuurlijst

- Baalen, C. van, Beheydt, L. & Kalsbeek, A. van (2003). *Cultuur in taal : interculturele vaardigheden voor docenten Nederlands aan anderstaligen*. Utrecht :NCB.
- Bonset, H. & Vries, H. de (2009). *Talige startcompetenties Hoger Onderwijs*. Enschede: SLO.
- Dungen, L. van den (2008). *Taaltherapie voor kinderen met taalontwikkelingsstoornissen*. Bussum: Coutinho.
- Dungen, L. van den, Verbeek, J. & Ierland, M. van (1999). *STAP-handleiding: STAP-instrument, gebaseerd op Spontane-Taalanalyse Procedure ontwikkeld door Margreet van Ierland*. Amsterdam: Universiteit van Amsterdam.

Bijlage 1. Overzicht proefpersonen taalscreening

Proefpersonen		Faculteit	Opleiding
1	E.D.	FMR	Maatschappij en Recht
2	N.W.	FMR	HBO rechten
3	A.L.	FMR	HBO Rechten
4	M.V.	FMR	Personeel en Arbeid
5	L.K.	FMR	Personeel en Arbeid
6	G.M.	FMR	Sociale Pedagogische Hulpverlening
7	J.H.	FMR	MWD –Maatschappelijk Werk en Dienstverlening

1	M.D.	FEM	Commerciële Economie
2	F.V.	FEM	Commerciële Economie
3	K.D.	FEM	Commerciële economie
4	J.V.	FEM	International Business&Management
5	B.H.	FEM	International Business and Management
6	H.S.	FEM	Accountancy
7	A.B.	FEM	Accountancy

1	S.P.	FCJ	Communicatie en Management
2	R.P.	FCJ	Communicatie en Management
3	M.N.	FCJ	Communicatie en Management
4	R.D.	FCJ	Communicatie Management
5	F.S.	FCJ	Bedrijfscommunicatie
6	S.B.	FCJ	Journalistiek
7	M.C.	FCJ	Journalistiek
8	M.W.	FCJ	Communicatie en Mediadesign

1	A.W.	FE	Docent Engels
2	S.M.	FE	Docent Engels
3	M.V.	FE	Docent Engels
4	K.H.	FE	ALPO –Academische lerarenopleiding Primair Onderwijs
5	F.V.	FE	PABO
6	J.L.	FE	Docent biologie
7	M.Z.	FE	Docent scheikunde
8	M.C.	FE	Docent wiskunde
9	B.T.	FE	Docent natuurkunde
10	M.H.	FE	Docent natuurkunde

1	I.K.	FG	Medische hulpverlening
2	I.Z.	FG	Medische hulpverlening

3	S.B.	FG	Medische hulpverlening
4	M.J.	FG	Medische hulpverlening
5	M.V.	FG	Logopedie
6	J.V.	FG	Logopedie
7	C.G.	FG	Mondhygiëne
8	M.F.	FG	Farmakunde
9	D.C.	FG	Caesar Therapie
10	T.W.	FG	Caesar Therapie

1	J.V.	NT	Chemie
2	N.E.	NT	Chemie
3	A.S.	NT	AOT-Techniek
4	G.K.	NT	PDE – Product Design and Engineering
5	D.J.	NT	PDE – Product Design and Engineering
6	C.M.	NT	EED – Electronic Engineering and Design
7	T.R.	NT	Werktuigbouwkunde
8	R.M.	NT	Elektrotechniek
9	R.G.	NT	Ruimtelijke ordening en planologie
10	D.W.	NT	Chemie
11	E.P.	NT	Analytische chemie

Totaal overzicht:

Faculteit	Afkorting	Aantal studenten
Maatschappij en recht	FMR	7
Economie en management	FEM	7
Communicatie en journalistiek	FCJ	8
Educatie	FE	10
Gezondheidszorg	FG	10
Natuur en techniek	NT	11
Totaal		53 proefpersonen

Bijlage 2 Normtabellen

Peabody Picture Vocabulary Test

Vooraf dient het woordbegripsquotiënt (WBQ) opgezocht te worden in de handleiding van de Peabody Picture Vocabulary Test III.

	-2SD	-1SD	Gemiddeld	+1 SD	+2 SD
WBQ *(SD= 8,7)	88-95	96-104	105	106-114	115-122

*Gehanteerde standaarddeviatie (SD) om de norm te bepalen.

Spontane taal

- *Morfosyntaxis*

	-2SD	-1SD	Gemiddeld	+1 SD	+2 SD
Ernstige fouten *(SD= 2,4)	6-8	4-5	3	1-2	-
Lichte fouten *(SD= 1,04)	3	2	1	0	-
Nevenschikking *(SD=2,7)	4-5	6-8	9	10-12	13-14
Onderschikking *(SD=1,8)	0	1-2	3	4-5	6-7

*Gehanteerde standaarddeviatie (SD) om de norm te bepalen.

- *Lexicon/ Semantiek en Pragmatiek*

De norm die is gesteld, is dat men geen 'onvoldoende' mag scoren op de stellingen bij lexicon/semantiek en pragmatiek. De stellingen waarop 'matig' wordt gescoord, dienen als aandachtspunt meegenomen te worden in het vervoltraject. De vragenlijsten moeten dus per stelling op inhoud worden bekeken. Deze norm is gesteld op basis van de talige startcompetenties (Bonset & de Vries, 2009).

Vragenlijst talig functioneren

- Tekstbegrip, Lexicon/Semantiek en Pragmatiek

De norm die gesteld is voor de vragenlijst talig functioneren is dat men geen 1 of 2 mag scoren op de uitspraken van tekstbegrip, lexicon/semantiek en pragmatiek. Om goed te kunnen functioneren in het hbo, wordt er van de cliënt verwacht dat hij overal een score van 3, 4 of 5 moet hebben. De stellingen waar de cliënt zichzelf een score van 1 of 2 toekent, kunnen een indicatie zijn voor het ervaren van problemen in het onderwijs. De onderzoeker wordt geadviseerd om hierop door te vragen en dit nader te onderzoeken.

De norm is gesteld op basis van de talige startcompetenties (Bonset & de Vries, 2009).

Schrijfvaardigheid

- *Geschreven taal (vraag 1 t/m 7)*

Op basis van de talige startcompetenties (Bonset & de Vries, 2009), is de norm gesteld dat op alle uitspraken 'voldoende' gescoord moet worden. Wanneer er 'matig' of 'onvoldoende' wordt gescoord, dient dit als aandachtspunt te worden meegenomen.

Uitspraak 7 kan enkel ingevuld worden nadat de grammaticale fouten zijn berekend.

Onderstaand tabel geeft het gemiddelde aantal fouten en de standaarddeviatie overzichtelijk weer.

Wanneer er meer dan 4 fouten worden gemaakt, scoort de cliënt bij uitspraak 7 'onvoldoende'. Heeft men 2 of 3 fouten dan scoort de cliënt 'matig'. Bij 0 tot 2 fouten scoort de cliënt 'voldoende'.

	-2SD	-1SD	Gemiddeld	+1 SD	+2 SD
Grammaticale fouten * (SD= 1,82)	5-6	3-4	2	0-1	-

*Gehanteerde standaarddeviatie (SD) om de norm te bepalen.

- Spelling- en interpunctiefouten

	-2SD	-1SD	Gemiddeld	+1 SD	+2 SD
Spellingsfouten * (SD= 1,1)	3	2	1	0	-
Interpunctiefouten * (SD= 3,1)	7-9	4-6	3	0-2	-

*Gehanteerde standaarddeviatie (SD) om de norm te bepalen.

Scoreliniaal	
-2 SD	Laag
-1 SD	Ondergemiddeld
-1 SD +1 SD	Gemiddeld
+ 1 SD	Bovengemiddeld
+ 2 SD	Hoog

Bron: (van den Dungen, 2008)